



**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. sausio 15 d. Nr. 242-21
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjos X. X. (toliau – pareiškėja) atstovo Y. Y. kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. gegužės 5 d. Vilniaus mieste įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrė pareiškėjos atstovo vairuojamas pareiškėjos automobilis „Mercedes Benz“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*)) ir automobilis „Honda“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*)). Apie eismo įvykį informuoti policijos pareigūnai.

2018 m. gegužės 7 d. pareiškėjos atstovas apie įvykį informavo draudiką, kuris buvo apdraudęs automobilio „Honda“ valdytojų civilinę atsakomybę privalomuoju draudimu. Pareiškėjos atstovas draudikui nurodė: „Važiavau gatve pirma juosta, antra juosta važiavo Honda, priešais jo automobilį išlėkė Toyota automobilis. Honda vairuotojas staigiai pasuko į mano automobilį bandydamas išvengti smūgio ir atsitrenkė į mano automobilį, aš nesuvaldžiau automobilio ir atsitrenkiau į medį.“ Draudikui taip pat buvo pateiktas eismo įvykio vaizdo įrašas.

2018 m. gegužės 18 d. draudikas sudarė pareiškėjos automobilio remonto sąmatą, kurios suma – 1 503,10 Eur be PVM.

2018 m. gruodžio 14 d. draudikas informavo pareiškėją, kad, atsižvelgiant į policijos pareigūnų išvadą dėl eismo įvykio ir aplinkybę, kad automobilio „Honda“ valdytojas, kurio civilinę atsakomybę yra apdraudęs draudikas, nėra atsakingas už eismo įvykio kilimą, įvykis pripažintas nedraudžiamuoju.

2019 m. sausio 22 d. (*duomenys neskelbiami*) nutarime (toliau – Nutarimas) pateikti „Honda“ automobilio valdytojo paaiškinimai: važiudamas antra eismo juosta ir pastebėjęs priešpriešine eismo juosta važiuojantį automobilį, vengdamas susidūrimo, pasuko į dešinę ir kliudė pareiškėjos atstovo vairuojamą automobilį. Nutarime minimi dviejų liudytojų parodymai: automobilis, lenkdamas antra eismo juosta važiuojantį kitą automobilį, įvažiavo į priešpriešinę eismo juostą, priversdamas „Honda“ automobilį iš antros juostos važiuoti į pirmąją, „Honda“ automobilis susidūrė su pareiškėjos atstovo vairuojamu automobiliu ir šis atsitrenkė į medį. Nutarime nurodoma, kad pareiškėjos atstovo pateiktame vaizdo registratoriaus vaizdo įrašė matyti, kad tamsios spalvos automobilis, kurio valstybiniai numeriai neįžiūrimi dėl prastos vaizdo kokybės, pažeisdamas Kelių eismo taisyklės, įvažiavo į priešpriešinę eismo juostą, sukeldamas pavojingą situaciją, dėl kurios įvyko eismo įvykis ir buvo apgadinti pareiškėjos automobilis ir automobilis „Honda“. Nutarime konstatuota, kad eismo įvykį sukėlė tamsios spalvos automobilis, kurio nėra galimybės nustatyti iš tyrimo metu gautų duomenų. Nutarimu administracinio nusižengimo bylos teisena nutraukta, nesant administracinio nusižengimo požymių (Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 591 straipsnio 1 dalies 1 punktą).

Pareiškėja su priimtu sprendimu nesutiko, todėl 2019 m. gegužės 4 d. jos atstovas pateikė pretenziją, kurioje prašoma išmokėti 1 503,10 Eur draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal draudiko sudarytą sąmatą. Draudikas tenkinti pareiškėjos atstovo reikalavimą atsisakė.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovas nurodė, kad Kelių eismo taisyklėse nustatyta, kad Lietuvoje eismas vyksta dešiniaja kelio puse, o antra eismo juosta leidžiama

tik apvažiuoti kliūtis, lenkti traktorius ir t. t. Pareiškėjos atstovo vairuojamas automobilis automobiliui „Honda“ buvo kliūtis iš dešinės. Pareiškėjos atstovas nurodė elgęsis tinkamai, tačiau dėl kito asmens neapdairumo patyrė turtinę žalą, kurią turi atlyginti draudikas. Siekdamas išspręsti ginčą taikiai, pareiškėjos atstovas nurodė sutinkantis, kad būtų sumokėta 1 247,96 Eur draudimo išmoka.

Atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi draudikas teigė, kad administruojant žalos bylą gauti duomenys patvirtino, kad eismo įvykis kilo dėl trečiojo asmens veiksmų, nulėmusių „Honda“ automobilio valdytojo veiksmus. Nenustatytas automobilis įvažiavo į priešpriešinę eismo juostą, kuria važiavo automobilis „Honda“, kuris dėl tokių pavojingų trečiojo asmens veiksmų buvo priverstas trauktis dešiniau, dėl to buvo apgadintas ir pareiškėjos automobilis. Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudžiama draudimo sutartyje nurodytą transporto priemonę naudojančių valdytojų civilinė atsakomybė, todėl įvykis gali būti pripažįstamas draudžiamuoju tik tuo atveju, kai nustatomos visos transporto priemonės valdytojo civilinės atsakomybės sąlygos. Šiuo atveju nenustatyti automobilio „Honda“ valdytojo neteisėti veiksmai, todėl nėra pagrindo taikyti civilinės atsakomybės jo atžvilgiu. Aplinkybė, ar eismo įvykio dalyvio veiksmai eismo įvykio metu buvo teisėti, vertinama pagal teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias jo elgesį, šį elgesį kelių eisme reglamentuoja Kelių eismo taisyklės. Nutarime nenustatyta, kad automobilio „Honda“ valdytojas būtų pažeidęs Kelių eismo taisykles, todėl nėra pagrindo konstatuoti jo neteisėtų veiksmų. Kartu draudikas nurodė, kad, sukdamas dešiniau, automobilio „Honda“ valdytojas siekė išvengti priešpriešinio susidūrimo, dažnai lemiančio žmonių sužalojimus ar net žūtis. Taigi, yra pagrindas automobilio „Honda“ valdytojo veiksmus pripažinti ir kaip būtinaįj reikalingumą (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.253 straipsnio 6 dalis).

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos mokėjimo.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymu (toliau – TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

Taikomo TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka. TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudžiama draudimo sutartyje ar (ir) transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijime (polise) nurodytą transporto priemonę naudojančių valdytojų civilinė atsakomybė dėl žalos padarymo, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį (dėl žalos padarymo atsakingam už žalą padarymą valdytojui, jo naudojamai transporto priemonei ir joje esančiam turtui bei kitam tos transporto priemonės draudėjo ar savininko turtui). TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas arba draudikų biuras moka išmoką, jeigu transporto priemonės valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė.

Pareiškėja reiškia reikalavimus draudikui, kaip automobilio „Honda“ valdytojo civilinę atsakomybę apdraudusiam asmeniui. CK 6.245 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas (baudą, delspinigius), o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas (baudą, delspinigius). Pagal CK, civilinė atsakomybė kyla tada, kai nustatomos visos jos sąlygos: neteisėti veiksmai, žala, priežastinis ryšys tarp

neteisetų veiksmų ir atsiradusios žalos, žalą padariusio asmens kaltė (CK 6.246, 6.247, 6.248, 6.249 straipsniai).

Iš pateiktų duomenų matyti, kad ginčo dėl to, kaip įvyko eismo įvykis, nėra. Šiuo atveju eismo įvykio aplinkybes policijos pareigūnai užfiksavo Nutarime. Nutarime konstatuota, kad eismo įvykį sukėlė Kelių eismo taisyklės pažeidęs nenustatytas trečiasis asmuo, vairavęs nenustatytą transporto priemonę. Nutarime nėra pateikta duomenų, kad automobilio „Honda“ vairuotojas būtų traukiamas administracinė atsakomybėn dėl eismo įvykio. Vis dėlto pažymėtina, kad Nutarimas priimtas administracinio nusižengimo teisenoje, t. y. policijos pareigūnai eismo įvykio dalyvių veiksmus vertino administracinės atsakomybės atžvilgiu. Civilinėje teisėje veiksmų neteisėtumas yra suprantamas plačiau nei administracinėje teisėje – ne visi civilinės teisės aspektu neteisėti veiksmai reiškia administracinio nusižengimo padarymą. Neteisėtais veiksmais civilinėje teisėje laikomas įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos neįvykdymas arba atlikimas veiksmų, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti, arba bendro pobūdžio pareigos elgtis atidžiai ir rūpestingai pažeidimas (CK 6.246 straipsnis).

Kelių eismo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950, (toliau – Taisyklės) 1 punkte įtvirtinta, kad jos nustato eismo keliais tvarką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Taisyklių 4 punkte nustatyta, kad eismo dalyvių elgesys grindžiamas savitarpio pagarba ir atsargumu. Pagal Taisyklių 9 punktą, eismo dalyviai privalo laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, nesudaryti kliūčių jų eismui, taip pat siekdami išvengti nuostolingų padarinių arba juos sumažinti privalo imtis visų būtinų priemonių, išskyrus tuos atvejus, kai dėl to kiltų pavojus jų pačių, kitų žmonių gyvybei ar sveikatai arba tokios priemonės padarytų dar daugiau žalos, palyginti su ta, kurios būtų galima išvengti. Taisyklių 101 punkte nustatyta, kad, prieš pradėdamas važiuoti, prieš persirikiuodamas ir kitaip keisdamas važiavimo kryptį, vairuotojas privalo įsitikinti, kad tai daryti saugu, ir duoti kelią (nekliudyti) kitiems eismo dalyviams. Taisyklių 104 papunktyje nustatyta, kad persirikiuodamas vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, važiuojančioms gretima eismo juosta ta pačia kryptimi.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjos automobiliui žala padaryta, kai automobilis „Honda“ pasuko iš antros eismo juostos į pirmąją, kuria važiavo pareiškėjos automobilis. Taigi, automobilio „Honda“ vairuotojas netikėtai pakeitė judėjimo trajektoriją, nepaisydamas kitoje eismo juostoje esančios kliūtis – pareiškėjos automobilio, įvyko susidūrimas, dėl kurio pareiškėjos automobiliui padaryta žala. Įvertinus nurodytas aplinkybes, spręstina, kad tarp automobilio „Honda“ valdytojo veiksmų ir pareiškėjos automobiliui kilusios žalos yra priežastinis ryšys.

Vis dėlto, sprendžiant dėl atsakomybės automobilio „Honda“ valdytojui taikymo, būtina įvertinti visas eismo įvykio aplinkybes. Kaip nustatyta Nutarime, automobilio „Honda“ valdytojas manevrą – staigų posūkį į dešinę – buvo priverstas atlikti, vengdamas susidūrimo su netikėtai iš priešpriešinės eismo juostos išvažiavusia nenustatyta transporto priemone.

CK 6.253 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad civilinė atsakomybė netaikoma, taip pat asmuo gali būti visiškai ar iš dalies atleistas nuo civilinės atsakomybės dėl būtinojo reikalingumo. To paties straipsnio 6 dalyje pateikiamas būtinojo reikalingumo apibrėžimas: tai veiksmai, kuriais asmuo priverstas padaryti žalos dėl to, kad siekia pašalinti jam pačiam, kitiems asmenims ar jų teisėms, visuomenės ar valstybės interesams gresiantį pavojų, išvengdamas gresiančios didesnės žalos atsiradimo žalą patyrusiam ar kitam asmeniui, jeigu žalos padarymas tomis aplinkybėmis buvo vienintelis būdas išvengti didesnės žalos. Kaip minėta, „Honda“ automobilio valdytojas netikėtą posūkį į dešinę atliko, siekdamas išvengti susidūrimo su netikėtai pasirodžiusia priešpriešiais atvažiuojančia transporto priemone, po kurio galimai būtų kilusi dar didesnė žala (sutiktina su draudiku, kad priešpriešinis transporto priemonių susidūrimas galėjo lemti dar sunkesnius eismo įvykio padarinius). Taigi, šiuo atveju yra pagrindas automobilio „Honda“ valdytojo veiksmus, kuriais padaryta žala pareiškėjos automobiliui, vertinti kaip būtinajam reikalingumą, kurį konstatavus civilinė atsakomybė automobilio „Honda“ valdytojui nekyla. Kartu nekyla ir pareiga automobilio „Honda“ valdytojo civilinę atsakomybę apdraudusiam draudikui mokėti draudimo išmokos pareiškėjai. Nesant pagrindo draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką pareiškėjai pripažinti nepagrįstu, nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimo.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius